

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
проф. Ганна ТОЛСТАНОВА

АНОТОВАНИЙ ЗВІТ
про виконану роботу у 2021 році в рамках реалізації проекту
із виконання наукових досліджень і розробок
«Еколінгвістичні модули дискурсивного простору України
в європейському полікультурному континуумі»
(назва Проекту)

Назва конкурсу: «Підтримка досліджень провідних та молодих учених»
Реєстраційний номер Проекту: 2020.02/0241

Підстава для реалізації Проекту з виконання наукових досліджень і розробок (реєстраційний номер та назва Проекту) реєстраційний номер 2020.02/0241, «Еколінгвістичні модули дискурсивного простору України в європейському полікультурному континуумі»

Рішення наукової ради Національного фонду досліджень України щодо визначення переможця конкурсу Підтримка досліджень провідних та молодих учених» протокол від «16-17» вересня 2020 року № 21

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЄКТ

Загальна тривалість виконання проекту 2020 рік – 2022 рік

Тривалість виконання Проекту у 2021 році

Початок – 30 квітня 2021 року

(дата укладання Договору про виконання наукового дослідження і розробки)

Закінчення – 15 грудня 2021 року

Загальна вартість Проекту, грн. 3 656 330, 00 грн

Вартість Проекту по роках, грн.:

1-й рік – 353 810, 00 грн

2-й рік – 1 705 300, 00 грн

3-й рік – 1 597 220, 00 грн

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКОНАВЦІВ ПРОЄКТУ

до виконання Проекту залучено 10 виконавців, з них:

доктори наук 4;

кандидати наук 3;

інші працівники 3.

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРАНТООТРИМУВАЧА ТА ОРГАНІЗАЦІЮ(Ї) СУБВИКОНАВЦЯ(ІВ) ПРОЄКТУ

4. ОПИС ПРОЄКТУ

4.1. Мета Проєкту (до 200 знаків) полягає в розробці теоретико-методологічної платформи для різновекторного аналізу еколінгвістичних модусів дискурсивного простору України, що функціують в багатовимірному взаємозв'язку із суспільством.

4.2. Основні завдання Проєкту (до 400 знаків): характеристика природних і соціальних домінант еколінгвістичних модусів (діалектного й літературного мовлення, мовної політики, мовної ситуації тощо); параметризація мовних інновацій; вироблення дієвих запобіжників від “лінгвоекологічного лиха” й “мовленневої антикультури”; виявлення соціальних домінант еколінгвістичного модусу дотримання норм літературної мови; когнітивно-семіотичний і прагматичний аналіз дискурсивних практик.

4.3. Детальний зміст Проєкту:

- Сучасний стан проблеми (до 400 знаків). Проблематика еколінгвістики генерує розробку нових для мовознавства напрямів: лінгвоекологія української мови, екологія перекладу, екологічна дискурсологія, екологічна прагмалінгвістика, екологічна лінгвокультурологія тощо. Під **еколінгвістичними модусами** розуміємо утворені когнітивно-семіотичні структури екосвідомості представників певної лінгвокультури. Заявлена проблематика досі не була об'єктом вивчення в лінгвістиці.

- Новизна Проєкту (до 400 знаків). Окреслення термінологічного апарату еколінгвістики як сучасного напрямку прикладного мовознавства та розробка комплексної методики аналізу. Уперше буде представлено концепцію становлення й розвитку еколінгвістичних модусів дискурсивного простору України в європейському полікультурному континуумі як елементів гармонійної глобалізованої інтеграції зі збереженням національної ідентичності та лінгвокультурної самоідентифікації.

- Методологія дослідження (до 400 знаків). Передбачає інтеграцію екологічного, антропоцентричного, комунікативно-прагматичного та культурологічного підходів, що дозволить встановити вплив соціуму та довкілля на мову й мовлення тощо. Методи дослідження: традиційні – описовий, порівняльно-історичний, зіставно-типологічний та ін.; новітні - концептуального та дискурсивного аналізу, контент-аналізу тощо з урахуванням методик математичної, комп'ютерної і корпусної лінгвістики.

5. ОТРИМАНІ НАУКОВІ АБО НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ (до 2 сторінок) в поточному році/ в рамках реалізації Проєкту, зокрема:

5.1. Опис наукових або науково-технічних результатів, отриманих в рамках виконання Проєкту (із зазначенням їх якісних та кількісних (технічних) характеристик):

- опубліковано **12 статей** у виданнях, що індексуються в **НМБ Scopus та/або WoS**, та **10 статті у фахових українських та закордонних виданнях:**

Статті у виданнях, що індексуються в НМБ Scopus та/або WoS:

1) Korolyov Igor. 2021. Ecolinguistic Modes: Natural and Social Dominants. *Logos*. Vilnius. №106. P. 100–108. <https://doi.org/10.24101/logos.2021.11> (**Scopus – Q2; Web of Science**);

2) Korolyov Igor. 2021. National Value Orientations as Formants of Language Consciousness. *Logos*. Vilnius. №107. P. 28-38. <https://doi.org/10.24101/logos.2021.26> (**Scopus – Q2; Web of Science**);

3) Tyshchenko O., Korolyov I., Palchevska O. 2021. Cultural and Cognitive Structure of the Omen: Epistemology, Axiology and Pragmatics. *Wisdom*. 2(18). P. 137-151. <https://doi.org/10.24234/wisdom.v18i2.476> (**Scopus – Q2; Web of Science**);

4) Materynska Olena. 2021. Translating Anthropomorphic Metaphors of War: an Ecolinguistic Approach. *Proceedings of the International Research-to-Practice Conference for Translators, Young*

Scholars and Students "Translation Industry: Theory in Action" (TITA 2020), SHS Web of Conferences. Vol. 105. 12 p. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110501004> (**Web of Science**);

5) Grytsenko Svitlana. 2021. Language as an Accumulator and a Form of Culture Representation. *Logos*. Vilnius. №107. P. 155–168. <https://doi.org/10.24101/logos.2021.41> (**Scopus – Q2; Web of Science**);

6) Grytsenko S., Goncharenko A., Diatlenko N., Salata H., Bachynska N. 2021. Discussion Imperatives and Interactive Learning Technologies in University Education Institutions of Ukraine: Basic Approaches and Application of European Experience. *AD-ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 11(1). 78-83. <http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110116/PDF/110116.pdf> (**Web of Science**);

7) Syzonov Dmytro. 2021. Concept of Creating an E-Filing System of Language Innovations (Media and Ecological Aspect). *Logos*. Vilnius. №107. P. 145–154. <https://doi.org/10.24101/logos.2021.40> (**Scopus – Q2; Web of Science**).

8) Naienko Halyna. 2021. The philosophical ideas in the *Dioptra or The Mirror of human living in the word*, and the language of the scientific discourse in the 17th-18th centuries. *Logos* 108. P. 22-30. <https://doi.org/10.24101/logos.2021.50> (**Scopus – Q2, Web of Science**);

9) Шевченко Л., **Сизонов Д.** (2021). Медійна лексикографія в польсько-українській диспозиції: функціональні інновації. *Slavia Orientalis*, LXX (3), 643-659. <https://doi.org/10.24425/slo.2021.138198> (**Scopus**);

10) Nazarenko H. A., Fast O. L., Medynska N. M., **Grytsenko S. P.**, & Salata H. V. 2021. Coaching as an Innovative Method of Developing Business Communication Culture. *Journal of Educational and Social Research*. 11 (6). <https://doi.org/10.36941/jesr-2021-0128> (**Scopus**);

11) Shevchenko L., **Syzonov D.**, Pliasun O., Shmatko V. 2021. Media Literacy Research During COVID-19 Pandemic: Social Network Screening. *International Journal of Media and Information Literacy*. 2021. 6(1), 219-230. <https://doi.org/10.13187/ijmil.2021.1.219> (**Scopus**);

12) Materynska Olena. 2021. Teil-Ganzes-Relationen im kontrastiven Vergleich (am Beispiel der Körperteilbenennungen in den germanischen und slawischen Sprachen). *Annals of the University of Craiova. Series Philology. Linguistics*. XLIII, №1-2. (**Scopus**, публікація в електронному вигляді на сайті журналу має бути розміщена в грудні 2021 р. <https://litere.ucv.ro/litere/en/content/annals-university-craiova-series-philology-english>);

Статті у українських фахових (категорія Б) і закордонних виданнях:

1) Материнська О.В. 2021. Антропоморфний профіль війни у вимірі медіаекології (соціолінгвістичний та психолінгвістичний аспекти). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 35. Т.3. Дрогобич: Видавн. дім "Гельветика", С. 174-182. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-3-25> (фахове видання України категорії "Б", Index Copernicus);

2) Наєнко Г. 2021. Переводы Симона Тодорского и церковнославянский язык в философском дискурсе Украины XVII-XVIII веков. *Old Church Slavonic Heritage in Slavonic and Other Languages. Studia etymologica Brunensia* 25. P. 153-162. https://www.academia.edu/49522407/Переводы_Симона_Тодорского_и_церковнославянский_язык_в_философском_дискурсе_Украины_XVII_XVIII_веков;

3) Nazarov N. 2021. Reconstruction of the Common Slavic Thesaurus of Epic Poetic Formulas: The Corpus Approach. *Нова філологія*. 2(81). С. 24-31. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-81-2-3> (фахове видання України категорії "Б", Index Copernicus, ERIH PLUS);

4) Nazarov N. 2021. Selected Entries from the Etymological Dictionary of Common Slavic Poetic Formulas Against Indo-European Background. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 19(1). С. 99-108. <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2021.19.99-108> (фахове видання України категорії "Б", Index Copernicus);

5) Шевченко Л. І., **Сизонов Д.** 2021. Критерії диференціації усного та писемного тексту в лінгвоекспертизі. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. №42. С. 58-60. DOI: <https://doi.org/10.17721/APULTR.2021.42.28-42> (фахове видання України категорії "Б", Index Copernicus, ERIH Plus, Ulrich'sWEB);

6) Добродій В. 2021. Модус фамільярності комунікативної поведінки у когнітивно-дискурсивному висвітленні. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 19(1). С. 99-108. <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2021.19.49-60> (фахове видання України категорії “Б”, Index Copernicus);

7) Жугай В. Р. 2021. Теорії гумору в філософському, психологічному та лінгвістичному дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук. Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 37. Том 1. С. 136-141. http://www.apfn-journal.in.ua/archive/37_2021/part_1/24.pdf ;

8) Paslawska Alla, **Materynska Olena**. 2021. Deutsche Sprache in der Ukraine: aktueller Stand und neue Tendenzen. *Verbindungen: Deutsch-ukrainische Germanistiken im Dialog* (Hgg. M. Ivanytska, O. Materynska, L. Porps), Heidelberg: Universitätsverlag Winter, S. 77-97. https://www.winter-verlag.de/de/detail/978-3-8253-4875-5/Ivanytska_ua_Hg_Verbindungen/ ;

9) **Наєнко Галина**, Ходаківська Ярина. 2021. До питання про початки наукової мови Куліша. *Записки НТШ-А. Нова серія*. Т.2-3. Нью-Йорк, 2021. С.185-200. <http://shevchenko.org/wp-content/uploads/2021/10/Zapysky2-3c.pdf> ;

10) Materynska Olena. 2021. Anthropozentrische Darstellung und Rezeption des Krieges im Deutschen und Ukrainischen. *Conference Proceedings of Liepāja University “The Word: Aspects of Research”* (стаття має бути опублікована в грудні 2021 р.);

- проведено **4 вебінари**, присвячені проблематиці проєкту:

1) вебінар **“Комп’ютерне моделювання мовних і культурних (еко)систем”** відбувся 3 березня 2021 року (модератор і доповідач – Назарій Назаров, запрошені спікери – Олег Собчук (Інститут Макса Планка з дослідження історії людства, Єна, Німеччина) та перекладач Антон Шпігунов (КНУ імені Тараса Шевченка).

2) вебінар **“Еколінгвістичний вимір сучасного рекламного неймінгу”** відбувся 10 червня 2021 року (модератор і доповідач – Світлана Гриценко, інші доповідачі – проф. Галина Сюта (Інститут української мови НАН України); доц. Дмитро Сизонов (КНУ імені Тараса Шевченка); асп. Тетяна Циліорик (КНУ імені Тараса Шевченка).

3) вебінар **“Медіаекологія та мовні інновації”** відбувся 25 жовтня 2021 року (модератор і доповідач – Дмитро Сизонов, запрошені спікери – проф. Лариса Кравець (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II), доц. Володимир Каленич (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського) та асист. Ольга Плясун (КНУ імені Тараса Шевченка).

4) вебінар **“Ecolinguistics (Media Ecology) and the anthropomorphic profile of war in socio- and psycholinguistic dimensions”**(англійською мовою) відбувся 3 грудня 2021 року (модератори – Олена Материнська, доповідачі – проф. Олена Материнська (КНУ імені Тараса Шевченка); провідний вчений у галузі медіаекології та медіакомунікації проф. Ланс Стрейт (Lance Strate) (Фордгемський університет, Нью Йорк, США); проф. Олена Маріна (Київський національний лінгвістичний університет);

- опрацьовано окремі літери перекладного українсько-литовського словника, зокрема літери *Аа, Бб, Вв, Гг, Дд, Ее, Єе, Жж, Зз, Іі, Її, Йй, Кк, Лл, Мм, Нн, Оо, Пп, Рр, Сс, Тт, Уу, Фф*;

- видано та презентовано частотний словник українських народних пісень з детальним аналізом тематичних груп лексики. Назарій Назаров. Частотний словник мови українських народних пісень (за збіркою Зоріана Доленги-Ходаковського). Київ: Ecolinguistic Project UA, 2021. 139 с. Словник як електронний корпус українського пісенного фольклору (обрядових пісень, балад, дум) презентовано на інтернет-ресурсах проєкту <https://www.ecolinguist.philology.knu.ua/publications/> ;

- видано частотний словник слов’янських епічних пісень: Назаров Н. 2021. Частотний словник поетичних кліше слов’янських епічних пісень (українських, російських, сербських, хорватських, болгарських, словенських) = Frequency Dictionary of Poetic Cliches of Slavic Epic Songs (Ukrainian, Russian, Serbian, Croatian, Bulgarian, Slovenian). Київ, 2021. 45 с. <https://www.ecolinguist.philology.knu.ua/publications/>;

- розроблено концепцію лексикографічного е-реєстру нових лексики та фразеологізмів української мови в умовах динаміки світової медіа екології;

- видано словник нових слів і фразеологізмів в українських мас-медіа: Шевченко Л. І., **Сизонов Д. Ю.** *Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа: словник* / Л.І. Шевченко, Д.Ю. Сизонов. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2021. Ч.4. 100 с. <https://www.ecolinguist.philology.knu.ua/publications/>;

- апробовано та оприлюднено анкети у вигляді Google-форм в рамках соціо- та психолінгвістичного експериментів у вигляді опитування, анкетування та лінгвістичного інтерв'ювання для подальшого аналізу екологічного портрету української мови; встановлено проміжні результати соціо- та психолінгвістичного експериментів щодо соціальних доміант мовної політики дискурсивного простору України;

- створено сайт проєкту <http://www.ecolinguist.philology.knu.ua/>, де оприлюднені результати роботи, які також розміщено в на спеціальній сторінці в соцмережі Фейсбук <https://www.facebook.com/groups/657168121608391>, на тематичному Youtube-каналі "Ecolinguistic Project UA" за посиланням (<https://cutt.ly/QhPew8H>).

5.2. За наявності науково-технічної продукції обґрунтування її переваг у порівнянні з існуючими аналогами. Прогнозована наукова та науково-технічна продукція за результатами проєкту має новаційний характер як в українському, так і європейському дослідницькому просторі.

5.3. Практична цінність отриманих результатів реалізації Проєкту для економіки та суспільства (стосується проєктів, що передбачають проведення прикладних наукових досліджень і науково-технічних розробок). Проєкт має фундаментальний характер у соціогуманітарній науковій площині.

5.4. Опис шляхів та способів подальшого використання результатів виконання Проєкту в суспільній практиці. Проблематика наукового проєкту має комплексний міждисциплінарний характер, а тому реалізація його завдань системно й концептуально сприятиме вирішенню як вітчизняних, так і загальносвітових проблем суспільства в гуманітарній сфері. Одержані результати проєкту, зокрема їх доступність і відкритість на тематичному порталі «Еколінгвістика в Україні», на тематичній сторінці в соціальній мережі Фейсбук, на спеціальному ютуб-каналі (YouTube-Channel) нададуть нових імпульсів у розв'язанні актуальних питань екології мови та мовлення (екологічності текстів, комунікативної поведінки тощо) дискурсивного простору України, пов'язаних із розробкою системи лінгвоекотологічної безпеки, спрямованої на різновекторну охорону та розбудову української мови, зокрема її чистоту, правильність, цілісність і послідовність у виконанні основних функцій, а також на її іміджеву популяризацію в європейському полікультурному континуумі та престижність використання в усіх сферах життєдіяльності українського соціуму.

Примітка: Анотований звіт не повинен містити відомостей, заборонених до відкритого опублікування

Науковий керівник Проєкту

провідний науковий співробітник

Науково-дослідної частини Інституту філології

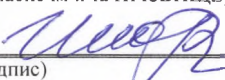
Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

(посада)

Ігор КОРОЛЬОВ

(Власне ім'я та ПРИЗВИЩЕ)

(підпис)